

Nordic Green Care-hankkeen opintomatka Ruotsiin, Värmlandiin 11.- 13.11.2013

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän/maaseutuopiston hallinnoima ja yhdessä Sedu Aikuiskoulutuksen kanssa toteuttama Nordic Green Care- hanke teki opintomatkan Ruotsiin 11.-13.11.2013. Matka oli osa hankkeen toteuttamissuunnitelmaa ja Ruotsissa matkaohjelmasta vastasivat sikäläiset hankekumppanit (Tonie Estergård-Svahn, Christer Yrjas ja Helena Zimmer). Hankkeen opintomatkojen tarkoituksena on tutustua kunkin maan (Ruotsi, Norja ja Suomi) vahvuuksiin Green Care-toiminnassa ja Ruotsin vahvuutena nähtiin Green Care-palvelujen ostotoiminta palvelun tuottajien ja ostajien välillä.

Kahden päivän aikana vierailimme kolmella Green Care-päivätoimintaa harjoittavalla maatilalla. Lisäksi kuulimme Kristinehamn'n kunnan viranomaisen näkemyksiä GC-toiminnan vaikutuksista ja tuloksista. Saimme myös tuhdin tietopaketin Ruotsin Grön Arena sertifikaatista, konseptista, jonka alla GC-tilat toimivat.

Matkalla oli mukana hankkeen kustannuksella ohjausryhmän jäseniä sekä omakustanteisesti muiden organisaatioiden edustajia.

Matkaseurue:

Tarmo Vuorenmaa, Sedu Aikuiskoulutus/ Nordic Green Care-hanke
Keijo Viertoma, yrittäjä Perhekoti Toiska/ Liiveri ry/ Nordic Green Care -hanke
Pekka Kauppinen, Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri/ Nordic Green Care-hanke
Satu Kumpulainen, yrittäjä/ Nordic Green Care-hanke
Jaana Autio, Peruspalvelukuntayhtymä Kallio/ Nordic Green Care-hanke
Tiina Paavola, Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto/ Nordic Green Care-hanke
Hanna-Mari Laitala, Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto
Mari Äijälä, Kannuksen kaupunki
Tiina Harjunpää, Keski-Pohjanmaan liitto
Satu Sundell, Kokkolan sosiaali- ja terveysalan opisto
Teija Skyttä, Mikkelin ammattikorkeakoulu/ Luontohoiva-hanke

GRÖN AREENA konseptin/ projektin esittely 12.-13.11.2013

Kansallisen Grön Arena projektin vetäjä, Christer Yrjas, kertoi projektin alkutaipaleesta Ruotsissa. Projekti on alkanut paikallisesti Värmlandissa vuonna 2006 ja se on levinnyt kansalliseksi 2013 vuoden alussa. Hanke toimii 8 alueella Ruotsissa. Tonie Estergård-Svahn on projektin yhteyshenkilö Värmlandin alueella, ja on ruotsalaisen gc-toiminnan avainhenkilöitä. Hän on tehnyt seitsemän vuoden ajan pitkäjänteistä työtä gc-asian edistämisen puolesta kuntasektorilla. Kuntapäätäjiiä ja viranomaisia vietiin useita kertoja Norjaan tutustumaan Inn på Tunet-

konseptiin. Päätäjien lähdettyä mukaan ja kiinnostuttua asiasta kunnat tulivat tietoisiksi siitä, että he tarvitsivat tällaisia palveluita.

Kansallisen hankkeen budjetti on tiukka, 4,6 milj Sek. Hankkeessa on mukana noin 100 yritystä (mukaan tulisi enemmänkin, mutta ei voida enää ottaa) sekä 50 kuntaa. Yrityksiltä peritään 2000 Sek:n osallistumismaksu, jonka lisäksi koulutuspäivien majoitukset ja ruokailut osallistujat maksavat itse.

Hanke on linkki yritysten ja kuntien välillä. Aikaisemmat hankkeet ovat olleet lähinnä yrityksiä varten: "koulutus & neuvonta ja sen jälkeen goodbye". Tällä hankkeella ollaan yhteyksissä myös kuntiin ja tehdään pohjatyö siellä yritysten ja kuntien välisten sopimusten aikaansaamiseksi. Yrittäjien ja kuntien raamisopimukset ovat yleensä muutaman vuoden mittaisia ja hinnat tarkastetaan vuosittain. Kunnat päättävät itse minkä verran he maksavat päivittäisestä toiminnasta tiloille ja millaista huolenpitoa he haluavat tilata.

Grön Arena brändi / merkki on hyvin arvokas ja vaalittu työväline. Merkin takaama toiminnan laatu tuo uusillekin yrittäjille uskottavuutta ostajatahon silmissä ja tästä projekti pitää tiukasti kiinni.

Sertifikaattiin pitää käydä koulutus ja maatala hyväksytään Grön Arena-brändiin, kun siellä on tehty tarkastuskäynti ja se täyttää kriteerit. Lisäksi Grön Arenan kautta tiloille tehdään vuosittain toiminnan arviointi. Eläimet on pakollinen osa Grön Arena-toimintaa, pelkkä puutarhan hoito ei riitä. Hoitomahdollisuus ei ole vaatimus sertifikaatille, koska tilallisilla ei välttämättä ole koulutusta alalle ja homma kuihtuisi siihen.

Grön Arena Koulutus:

Grön Arena- yritysten peruskoulutus: (Koulutus on kahden päivän jaksoissa, jotta verkostoitumista saadaan aikaiseksi yritysten välille)

Ensimmäinen kurssikerta

1. Grön Arena konsepti, kriteerit, turvallisuus asiat
2. Asiaan liittyvät lait, kilpailutuslait, sosiaalialan lainsäädäntö jne.
3. Liiketoimintasuunnitelma, jokainen yrittäjä tekee tämän omalle tilalleen.

Toinen kurssi kerta

1. Markkinointisuunnitelma
2. Kannattavuussuunnittelu, hinnoittelu jne.
3. Liiketoimintasuunnitelman edelleen työstämistä ryhmissä ja ongelmissa auttamista
4. Esiintymistaitoja ja viestintää

Kolmas kurssikerta

1. Sopimukset (kunnan kanssa tehtävät sopimukset, sopimusten sisältö jne.)
2. Asioiden kertaus ja lisätiedon tarjoaminen tarvittaessa

Kaikkien jaksosten välillä on etätehtäviä ja liiketoimintasuunnitelman hiomista.

Edistyneimpien yrittäjien kurssit:

- Grön Arena konsepti
- liiketoimintasuunnitelman hiominen
- kannattavuuslaskelmia, talousopintoja
- sopimustekniikka
- kuinka viranomaiset ajattelevat, miten heitä kannattaa lähestyä jne.
- osa kursseista sisältää osallistujien toiveiden mukaista ohjelmaa

Kaikkien kurssitasojen välillä pidetään verkostotapaamisia uusien ja vanhojen yrittäjien kanssa. Lisäksi pyritään saattamaan yhteen samankaltaista toimintaa harjoittavat tilat (esim. vanhusten kanssa työskentelevät) vertaistukea ja kokemusten vaihtoa varten. Pohdittiin, että verkosto voisi laajentua pohjoismaisellekin tasolle.

Kunta- ja viranomaispuolen koulutus:

- järjestetään tapaamisia viranomaisten välille
- verkostotapaamisia yrittäjien ja kunnan edustajien välille suhteiden luomiseksi
- vierailu- ja tutustumismatkoja Grön Arena- yrityksiin

Palaute viranomaisilta hankkeelle tähän mennessä:

Ovat kiinnostuneita, mutta eivät halua antaa liikaa toiveita yrittäjille, koska kuntien budjetit ovat aina tiukat. Kunnat tietävät tämän eduista asiakkaille mutta kun ei ole kovaa tietoa asiasta, he eivät halua lähteä vielä mukaan! Norjassa on tehty GC-tutkimusta, myös Karlstadissa tehdään. Norjassa on lisäksi tehty materiaalia kunnan ostajille.

Tilavierailut:

Ensimmäinen vierailukohde 12.11.2013:

Räntas gard, Elin Gustavsson <http://www.rantansgard.se/>

Omistaja Elin on tilan sielu, ammatiltaan sosionomi. Tilalla työskentelee Elinin lisäksi hänen isänsä ja myös äiti osallistuu työhön n. 50% työpanoksella. Tilalla on Grön Arena päivätoimintaa maanantaista perjantaihin. Toiminnan rahoitus tulee useasta eri lähteestä; vammaispalvelut ostavat osan työstä, mielenterveyspalvelut osan ja Elin on paikallisen koulun palkkalistalla (saa kokoaikaisen palkan koululta). Koulun ostama palvelu on pitkälti meidän valmentavaa ja ohjaavaa koulutusta vastaavaa toimintaa. Lisäksi tilalla vierailee joka toinen viikko vanhojen rouvien sosiaalinen ryhmä. Vanhukset tapaavat toisiaan ja tilan väkeä, kokkaavat porukalla aterian, tekevät käsitöitä, kävelyretkiä ja joskus kevyitä tilan töitä. Vanhukset ovat kokeneet vierailut erittäin tärkeiksi; toiminta tuo vaihtelua arkeen ja omiin pieniin ympyröihin.

Räntas Gårdin omistaja Elin Gustavsson ja Grön Arena -hankkeen vetäjä Värmlandissa Tonie Estegård-Svahn

Matkaseuruetta Snickeriboanissa

Asiakkaat haetaan arkipäivisin kodeistaan klo 9.00 ja viedään takaisin klo 15.00. Päiväohjelmassa on eläinten hoitoa, rakennustöitä, peltotöitä, puutarhanhoitoa, pieniä käsitöitä, koneen korjausta ym. normaalia tilan arkea. Ruoka tehdään ja syödään yhdessä.

Suurin osa kävijöistä on yksinäisiä ja yksin asuvia ihmisiä ja tilasta tulee heidän pääasiallinen sosiaalinen verkostonsa. Tilan toiminnassa onkin paljon sosiaalisen käytöksen harjoittelua. Fysioterapeutti ja psykologi avustavat kunnan puolesta tarvittaessa. Eläimet ovat tilan tärkeimmät työntekijät, ihminen ei riitä saamaan samaan reaktiota asiakkaissa aikaiseksi.

Yhteistyöllä tehdyt projektit sopivat osalle asiakkaista ja osalle ei, ohjelmaa muokataan aina asiakkaan tarpeiden mukaan. Tärkeää on, että jokaisen pitää saada osallistua ja tehdä, opitaan perusasioita; mistä ruoka tulee: "jos haluaa syödä tomaatteja, niitä pitää kastella".

Asiakkaita on tilalla kerrallaan 7 kpl, paikat ovat koko ajan täynnä+ vanhusryhmä.

Aluksi rahoitus perustui paikalla oleviin asiakkaisiin, mutta erilaisten sairastumisien ja pitkien poissaolojen vuoksi se oli yrityksen kannalta huono systeemi. Rahoitus on muutettu kokonaissummaksi eli maksu tulee aina, vaikkei asiakas saapuisikaan paikalle.

Tilalla on kolmen vuoden puitesopimus ja lisäksi tehdään vuoden sopimukset kerrallaan ja jokaisella potilaalla on myös henkilökohtainen sopimus. Ruotsissa on vammaistenhuolto laki, joka turvaa jokaiselle päivittäisen toiminnan tai avun. Tällaisten vammaistenhuollon piiriin kuuluvan henkilön ohjaamiseen tarvitaan Grön Arena toiminnassa sosiaalialan koulutus.

Kristinehamnns kunnan edustajan tapaaminen 12.11. / Räntäs gård

Kristinehamnns kunnan edustaja kertoi meille ostajan kokemuksista ja siitä, miten Värmlandissa ostopalvelutoiminta käynnistyi. Kunnan päättäjien käydessä tutustumassa Norjan Inn på Tunet-konseptiin haluttiin toimintaa kokeilla myös Kristinehamnissa. Kunta haki maatiloja lehti-ilmoituksella ja kaksi viidestä hakijasta täytti lain kriteerit liikunta-rajoitteisten ja kehitysvammaisten ohjaamiseen (kehitysvammalaki) ja heidän kanssaan tehtiin sopimukset.

Ensimmäisellä kerralla tilan sopivuuden arviointi ja ostopäätöksen saaminen kesti 11kk. Räntän's farmin iso raamisopimus kirjoitettiin vuonna 2010. Siitä lähtien on työskennelty täysillä ja tilan väki on ollut tyytyväinen suuren askeleen ottamiseen paitsi omalta osaltaan, niin myös nuorten ja muiden asiakkaiden puolesta. Kunnan kokemukset maatilatoiminnasta ovat olleet erittäin positiivisia: asiakkaiden itseluottamus, sosiaaliset ja fyysiset taidot ovat parantuneet. He haluavat tulla tilalle töihin, ovat onnellisempia ja tyytyväisempiä elämäänsä jne.

Kehitysvammaiset ovat 30v. ikään saakka sairaspäivärahalla tällaisissa työtoiminta- paikoissa ja sen jälkeen heidän pitäisi työllistyä vapaille työmarkkinoille. Useimmille työllistyminen ei kuitenkaan onnistu ja he palaavat työtoimintaan takaisin. Nuoret saavat pienen avustuksen työstä, noin 100kruunua viikossa (työosuusrahaa).

Kunta budjetoit alueellaan toimivaan kahteen tilaan 700 000 Sek vuodessa. Asiakkaan kanssa asetetaan päämäärät ja välitavoitteet, joiden toteutumista seurataan. Joskus voi käydä niin, etteivät maatilaympäristö ja työtoiminta sovellu asiakkaalle tai hän ei saa tarvittavaa apua. Silloin etsitään toinen asiakasta paremmin auttava ratkaisu.

Toinen vierailukohde 12.-13.11.

yöpyminen tilalla ja tilaesittely

Hannemo, Hanne ja Morgan Skretting www.hannemo.se

Matkaseurue kuuntelemassa Hannememon tilan esittelyä. Suuri päärakennus oli alun perin rakennettu köyhäintaloksi 1850-luvulla.

Hannemon tilalla harjoitetaan Grön Arena- päivätoimintaa asiakkaille kolmena päivänä viikossa. Yrittäjäpariskunta on erittäin motivoitunut ja omistautunut työlle. Kummallakaan ei ole sosiaali- tai terveysalan koulutusta, mutta halu olla ihmisten kanssa ja kohdata heidät aidosti on auttanut työssä eteenpäin. Jokainen asiakas pitää kohdata ja oppia tuntemaan yksilönä. Monissa arjen tehtävissä haetaan ratkaisua asiakkaan kanssa yhdessä ja kun hän oivaltaa ja oppii, on se suuri riemu kaikille. Toiminnan vaikutukset ovat olleet myönteisiä: asiakkaiden itsetunto ja elämäntavat ovat parantuneet, fyysiikka on kehittynyt ja he voivat henkisesti paremmin.

Osa tilan tuloista tulee Grön Arena työstä ja osa kurssikeskuksena toimimisesta (illat ja viikonloput). Tilan saama korvaus asiakkaista: 900kruunua / päivä / henkilö sisältää 6h aktiiviteettiä ja kuljetuksen. Lisäksi tila saa 100kruunua ruokarahaa per henkilö, sisältäen kaksi kahvia ja lounaan.

Tilalla hoidetaan hevosia ja myös ratsastetaan. Lisäksi tilalta löytyy aina remontoitavaa, puutöitä ja puutarhatöitä.

Kolmas vierailukohde 13.11.

Ull i bruk, 13.11.2013

Ull i Brukin tilalla harjoitetaan Grön Arena- päivätoimintaa kolmena päivänä viikossa kolmelle asiakkaalle kerrallaan. Tilalla on yksi työntekijä (omistaja Marianne) ja lisäksi yhdellä asiakkaista on henkilökohtainen avustaja kunnan puolesta. Omistajalla on kunnan keskustassa oma villaputiikki ja lisäksi toinen työ terapeutina. Koulutukseltaan hän on työnohjaaja.

Asiakkaiden kanssa tilalla hoidetaan kanoja ja kaneja, kasvatetaan vihanneksia ja tehdään muita puutarhatöitä, kerätään luonnonantimia, tehdään käsitöitä jne.

Yhteistyö kunnan kanssa alkoi tarjouskierroksella. Tällä hetkellä tila saa 900 Sek/asiakas/päivä ja 100 Sek ruoasta. Aikaisempi summa on ollut huomattavasti pienempi.

Jokaisella asiakkaalla on oma henkilökohtainen tavoitepäämäärä, jota kohti työskennellään. Tilalla kirjoitetaan päiväkirjaa päivän tapahtumista ja toiminnoista asiakkaiden kanssa, ja se lähetetään kuukausittain kuntaan.

Marianne ottaa paljon valokuvia työssään. Hän käyttää kuvia (suurentaa ja muovittaa kuvat "tauluiksi") päivittäin katselun lisäksi asioiden selittämiseen, opettamiseen ja muistamiseen. Kuvia oli myös meidän nähtävillä seinillä ja kansioissa.

Asiakkaiden edistymiset ja onnistumiset ovat pieninä askeleita, mutta tulokset ovat isoja asioita: elämän laatu paranee, iloisuus lisääntyy, fyysinen kunto kohenee, kasvetaan ihmisenä, elämä tuntuu tarkoituksenmukaiselta, tarpeellisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunne vahvistuu yhdessä työskentelyn avulla. Asiakkaat tulevat mielellään tilalle töihin ja osallistuvat aktiivisesti kaikkeen.

Luonnonmateriaalien ja valokuvien hyödyntämistä Grön Arena-työssä

Ajatuksia matkaseurueelta:

Tiina Harjunpää, K-P Liitto: Asialla on runsaasti mahdollisuuksia ja valoisa tulevaisuus rahoittajan näkökulmasta. Pro Agrian osuus voisi olla merkittävä laadun tarkkailussa ja sertifiointissa, koska tämä pitää olla tulevaisuudessa vakaammalla pohjalla kuin pelkästään projektitoiminnalla.

Satu Kumpulainen; Isokummun lammastila: meillä Suomessa pitää olla liian valmista, ennen kuin toiminta aloitetaan, voisi aloittaa pienemmilläkin puitteilla. Matka avarsi ja antoi uskallusta suunnitella omankin toiminnan aloittamista entistä paremmin.

Pekka Kauppinen: perheiden tukemisen palvelujohtaja, Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri. Suomessa meillä vaatimustaso ehkä liian vaativa, toiminnan voisi aloittaa pienemmilläkin satsauksilla.

Jaana Autio, palveluohjaaja; kehitysvammahuolto, Peruspalvelukuntayhtymä Kallio; Toiminta olisi tervetullut vaihtoehto kehitysvammaisille asiakkaille ja varsinkin niille, jotka eivät koe kuuluvansa toimintakeskuksiin. Näitä ovat lievästi kehitysvammaiset ja varsinkin nuoret kehitysvammaiset, jotka ovat päättämässä opiskeluaan. Grön Arena-tyyppinen toiminta sopisi heille hyvin. Ruotsissa tehtiin yhteistyötä erityisoppilaitoksen kanssa, joten miksi ei meilläkin. Huomion arvoista myös se, että asiakasmäärät olivat pieniä ja toiminta pienimuotoista.

Yrittäjän on huomioitava toimintaa markkinoidessaan kuntien taloudellinen tilanne eli pitkälti hinta ratkaisee ostopalveluissa. Toiminnan hyviä puolia kannattaa tuoda paljon esille, tutkimustietoakin, jos sitä on saatavilla.

Satu Sundell; Kokkolan sosiaali- ja terveystalon opisto; Yrittäjien koulutus pitäisi saada Grön Arena tyyppiseen malliin meillä Suomessakin ja sertifiointi pitäisi saada eteenpäin. Onko gc Finlandin rooli tällä hetkellä oleellinen, pitäisi alkaa tapahtua jotakin konkreettista. Meillä ollaan Ruotsia edellä koulutuksen suunnittelussa toisen asteen tutkinnon yhteyteen.

Mari Äijälä; Kannuksen kaupunki; Asiakasmäärät per tila eivät ole suuria, eli tämä ei ole massatoimintaa. Tästä on osin vääriäkin mielikuvia, joita on hyvä oikaista. Yrittäjäkään ei tarvitse olla muutamaa enempää per alue. Toiminnan aloittamiskynnystä voisi madaltaa tietoisuus siitä, että sitä voi harjoittaa myös ns. osa-aikaisesti. Asian eteenpäin vieminen vaatii pitkäjänteisyyttä ja aikaa runsaasti. Hyviä käytäntöjä olivat mm. usein säännölliset verkostotapaamiset eri yritysryhmien välillä sekä yritysten ja kunnan välillä. Sertifikaatti ja laatumääritykset tuovat uskottavuutta ostajien näkökulmasta. Koulutusmalli ja yritysten ryhmittely vaikuttivat selkeiltä.

Teija Skyttä, Mikkeli amk; parasta antia Grön Arena hanke info, hankkeen tavoitteet ja tapa toimia.

Keijo Viertoma, Toiskan perhekoti, yrittäjä; meillä gc on niin prosessivaiheessa Suomessa, että matkalta tulee lähinnä seurattua pieniä asioita. Asiakkaiden kohtelu oli arvostavaa ja erityisen huomioivaa. Koulutuksen suunnittelussa pitäisi olla erityisesti otettu huomioon vuorovaikutustaidot asiakkaisiin. Yrittäjien valinnassa on luultavasti painotettu vuorovaikutustaitoja jo alkuvaiheessa. Eri tavat toimia, erilaiset ihmiset antavat aina uusia ajatuksia. Grön Arenassa hyviä, selkeitä rajauksia sertifikaatin ympärillä = eläimet pakko olla, ei turismia. Meillä on tällä hetkellä liian laajat rajat toiminnassa.

Tarmo Vuorenmaa, Sedu; Chister Yrjas on erittäin arvokas kontaktihenkilö ja häneen kannattaa pitää hyvät yhteydet. Seuraavalla matkalla Norjaan asiaa voidaan syventää ja tavataan taas uusia ihmisiä ja ajatuksia. Kansainvälinen hanke uudelle toimintakaudelle, ajatuksena ehkä "peili oman toiminnan kehittämiseksi". Koulutusmallin tuominen Suomeen olisi tärkeää.

Tiina Paavola; Nordic Green Care-hanke, K-P maaseutuopisto: liiketoimintamerkki/sertifiointi on tärkeää; ostaja tietää merkistä, että laatu on taattu. Voisiko Pro Agria olla hyvä taho ottamaan vastuuta sertifioinnista. Koulutus liiketoimintasuunnitelmiseen yrittäjille tarpeen.

Lopuksi:

Ruotsissa ollaan kiinnostuneita meidän valtakunnallisista Green Care-päivistä (ongelmana on, kun puhutaan vain suomea, voisiko jatkossa ajatella tulkkausta englanniksi tai esitysten tiivistelmiä englanniksi/ruotsiksi?) Lisäksi ruotsalaisia GC-toimijoita kiinnostaa meidän toisen asteen koulutuksen kehittämissuunnitelmat ja miten Green Care näkyy siellä. Pohjoismainen yhteistyö tiedon levittämisen ja kehittämisen osalta koettiin tärkeäksi.

Nordic Green Care- hankkeen työtä jatketaan suunnitelman mukaisesti. Ruotsin opintomatkan kokemuksia on tarkoitus jakaa Suomessa verkostotapaamisessa, johon kutsutaan hankkeeseen kuuluvien organisaatioiden edustajia sekä muita merkittäviä tahoja. Pohjoismainen yhteistyö jatkuu mm. Norjaan suuntautuvan opintomatkan suunnittelulla sekä yhteisten asioiden edistämällä mm. samankaltaisen pohjoismaisen koulutusmallin suunnittelulla sekä verkostojen laajentamisella.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

